

NORGES Jeger- og Fiskerforbund

Det kongelige Fiskeri- og Kystdepartementet

Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

Vår ref: 521.0/2009

Deres ref:

Hvalstad, den: 18.02.2009

Forslag til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med laks, aure og regnbueaure i sjøvann 2009 – høringsuttalelse.

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til høringsbrev av 30.12.08.

NJFF viser til høringsbrev fra Fiskeri- og Kystdepartementet av 30.12.08 vedrørende forskrift om tildeling av nye oppdrettsløyver. NJFF ønsker å komme med følgende uttale:

Generelt

NJFF går sterkt imot at det tildeles nye konsesjoner for oppdrett i 2009. Av hensynet til villaksen, sjøørreten, miljøet for øvrig og ikke minst næringen selv, mener NJFF at det ikke er forsvarlig å utvide oppdrettsvirksomheten på nåværende tidspunkt.

For NJFF er det viktig at vi har en oppdrettsnæring som er bærekraftig og tar nødvendige hensyn til villaksen og miljøet for øvrig. Myndighetene har gjennom de senere årene tatt grep og lagt opp til tiltak for å medvirke til en ønsket og nødvendig utvikling innenfor oppdrettsvirksomheten. Dette har også medført at vi ser positive utviklingstegn på en del områder. Fiskerimyndighetens visjoner om 0-rømming er eksempel på et viktig og positivt bidrag til å sette alvorlige utfordringer på dagsorden på en klar og konstruktiv måte.

Likevel er det ikke grunnlag for å si at oppdrettsvirksomheten drives på en bærekraftig måte. Til det er utfordringene i forhold til næringen fortsatt for store og for mange. Disse utfordringene må under kontroll før det kan være aktuelt å vurdere ytterligere utvidelser av næringen. Rømming, lakselus og generelle miljøbelastninger er sentrale elementer som må tas ytterligere tak i før det kan åpnes for nye tildelinger.

På tross av et betydelig fokus på behovet for å sikre rammebetingelser for en bærekraftig oppdrettsvirksomhet, står næringen og villaksen fortsatt overfor store utfordringer.

Delegering til fylkeskommunen

NJFF er skeptiske til at fylkeskommunene som følge av endringer forvaltningslovgivningen for første gang skal få en rolle i tildelingene, ved at de skal komme med tilrådinger til plassering av anlegg ut fra næringspolitiske vurderinger. NJFF mener også at det er svært betenkelig at en vedtar å gi fylkeskommunene inntil 195 millioner i frie midler, midler som vil komme inn gjennom vederlaget oppdretterne må betale pr tildelt konsesjon. NJFF mener at denne bevilgningen av 195 millioner til fylkene brukes av regjeringa for å kamuflere stadig økende lokale politiske motstanden mot nye oppdrettsanlegg både hos en del fylkeskommuner, men også i mange kommuner.

Rømming

Rømmingstallene har tilsynelatende hatt en positiv utvikling. Dette gir seg også utslag i den beregnede andelen rømt oppdrettsfisk i laksevassdragene. Denne er fortsatt allikevel i gjennomsnitt godt over 5%. Dette er en betydelig forbedring sammenlignet med de verste årene, men fortsatt langt over hva som kan sies å være akseptabelt. Det er også svært store variasjoner mellom vassdrag, noe som medfører at det i en del områder er langt høyere andel rømt fisk enn det gjennomsnittet tilkjenner.

NJFF har registrert at Rømmingskommisjonen ved flere anledninger har gått ut og påpekt en rekke svakheter og mangler knyttet til drift og oppfølging av oppdrettsanleggene. Slik NJFF vurderer det, er dette forhold som faktisk må dokumenteres å være under kontroll før næringen kan utvides ytterligere.

NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND

Lakselus og fiske sykdommer

Meldinger om resistens hos lakselus i forhold til tilgjengelige behandlingsmidler i anlegg i Trøndelag og på Vestlandet, gir grunn til stor bekymring. Nå er også multiresistens mot behandlingsmidler oppdaget i Nord Trøndelag. Faglig sett er det ingen grunn til å tro at dette problemet ikke vil eskalere - all den tid en ikke har vaksiner eller alternative medikamenter til å forhindre

Dersom en ikke får kontroll på denne situasjonen vil konsekvensene være dramatiske!

NJFF oppfatter det dessverre slik at myndighetene tilsynelatende virker nokså handlingslammede til tross for at det er åpenbare rom for forbedringer i behandlingsstrategi med tilgjengelige midler og metoder. En lakselussituasjon ute av kontroll vil ikke bare være en katastrofe for villaks og sjørret, men også en meget alvorlig utfordring for oppdrettsnæringen selv. Både fiskeridirektoratet og mattilsynet har tidligere sagt at det ikke bør gis nytildelinger i områder der det foreligger resistens mot medikamenter mot lakselus. NJFF er rimelig nok enig i denne vurderingen, men mener at det kun er tilfeldigheter som gjør at resistensproblemer har oppstått i de aktuelle områdene, og at det kun er et spørsmål om tid før det er mer utbredt. Inntil en har full kontroll mht lakselussituasjonen generelt og resistensutvikling spesielt er det derfor uforsvarlig med en utvidelse av næringen.

Fiskeridirektoratets anbefalinger vedrørende områder som vurderes som mindre aktuelle for økning av oppdrettsvirksomhet presiserer at området som omfattes av soneforskrift for Pancreas disease på Vestlandet anses som mindre aktuell for økning av oppdrettsvirksomheten. Dette gjelder fylkene Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal. Nye konsesjoner på Vestlandet må derfor etter NJFFs mening sterkt frarådes.

Forekomsten av infeksjøs lakseanemi i Troms og Nordland, samt den høye forekomsten av lakselus, spesielt i Nordland og Nord-Trøndelag gjør at det også i disse fylkene bør utvises stor forsiktighet mht å vurdere å opprette nye oppdrettsanlegg.

NJFF ber derfor om at det tas sterkt hensyn til denne negative situasjonen, og at departementet unnlater å tildele nye konsesjoner i disse områdene.

Hensynet til NLF og NLV

Grunnet ett betydelig press på flere villaksbestander er det opprettet Nasjonale laksefjorder hvor etablering av akvakultur ikke er tillatt, noe som også blir påpekt av Fiskeridepartementet. Flere av disse fjordene, er ”sperrert” av tette konsentrasjoner av fiskeoppdrettsanlegg. Det bør derfor ikke etableres nye anlegg i disse områdene, dette gjelder i særdeleshet ytre deler av Trondheimsfjorden og innseilingen til denne, samt Årfjordvassdraget. Nye anlegg i tilknytning til disse områdene som er tenkt å få en spesiell hensyntagen, kommer klart i konflikt med intensjonene med å opprette nasjonale laksefjorder og nasjonale laksevassdrag, og er ikke tilrådelig.

Generelle miljøbelastning

Da Fiskeri- og kystminister Helga Pedersen i april 2008 iverksatte strakstiltak for oppdrettsnæringen i Hardangerfjorden, ble dette nettopp gjort ut fra klare meldinger fra blant annet Mattilsynet om at de miljømessige belastningene i fjorden var for store. Ministeren har lagt vekt på at vi skal ha en bærekraftig oppdrettsnæring, samt at dette er viktig for næringens videre utvikling, noe hun også ga klart uttrykk for i et innlegg på konferansen Aqua Vision i Stavanger i september 2008 der hun blant annet uttalte: *”Bærekraft er en forutsetning for langsiktig vekst i havbruksnæringen. Forbrukere verden over vil vite hvor maten deres produseres, og hvordan produksjonen påvirker miljøet. Hvis vi kan forsikre forbrukerne om at oppdrettsfisk, i tillegg til å være smakfull og sunn, også er miljøvennlig, er jeg sikker på at sjømatforbruket vil fortsette å øke”*.

Dessverre er ikke situasjonen i dag slik at en kan forsikre forbrukerne om at den oppdrettslaks de kjøper er produsert på en måte som tar tilstrekkelig hensyn til de miljøet det gjøres i – verken mht lakselus og sykdommer, rømminger eller den generelle forurensningssituasjonen fra anleggene.

NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND

Dersom myndighetene likevel velger å gjennomføre de planlagte tildelingene av nye oppdrettskonsesjoner, så vil NJFF knytte følgende merknader til to av paragrafene i den forslåtte forskriften spesielt:

§ 1 Formål: NJFF mener at tildeling av nye løyver i dagens situasjon ikke er ”innanfor rammene av ei berekraftig utvikling” (sitat formålsparagrafen), og dermed er et brudd på formålsparagrafen. Den gjennomsnittlige innblandingen av oppdrettsfisk i gytebestandene i norske lakseelver har (som nevnt over) *alle* de siste åra vært langt høyere enn 5 %. Beregninger utført av DN viser at en årlig innblanding av oppdrettslaks på 5 % over en periode på 40 år vil erstatte ei elvs lokale stamme med en ren oppdrettsstamme. I de fleste norske elver har vi allerede etter 20 år med betydelige rømminger kommet halvveis på veien mot utryddelse. Dette er ikke bærekraftig og strider mot forskriftens formålsparagraf. En forutsetning for nye tildelinger vil da være at en får kontroll med rømmingssituasjonen før en utvidelse skjer.

§ 3 Fordeling av løyve i denne runde: NJFF mener at det ikke bør tildeles *noen nye* løyver i 2009, og dette gjelder i særdeleshet for fylkene fra Hordaland opp til og med Møre- og Romsdal. Dagens situasjon med raskt økende problemer med resistens hos lakselus utgjør en kritisk fare for alle arter av ville laksefisk i Norge. Direktør i DN, Janne Solli, sa på et seminar i Trondheim i januar 2009 at *lakselus og rømt oppdrettslaks* er trusler som DN i dag anser har potensial til å utrydde våre norske ville laksestammer. Dette er en skremmende, men dessverre god beskrivelse av den trusselen oppdrettvirksomheten har potensial til å utgjøre for de ville bestandene av fisk.

NJFF er videre svært kritiske til tildeling av 5 løyver til såkalte ”økologisk havbruk”. Vi antar eksempelvis at ”økologisk havbruk” vil innebære at man kun bruker leppefisk og ikke kjemiske midler til å fjerne lakselus i anleggene. Dette vil innebære at mengde lus på fisken i anleggene om vinteren (da leppefisken dør) vil være langt over grensene i lakselusforskriften. Også om sommeren vil lusemengden i anlegget i all hovedsak ligge over de tillatte grenseverdiene, dette da leppefisken erfaringsmessig er langt fra så effektiv som kjemisk behandling selv om sommeren. NJFF mener at det er helt forkastelig at produksjon av såkalt ”økologisk laks” skal betales med enda større lidelser og dødelighet hos vill laks, sjøaure og sjørøye. NJFF ønsker derfor ikke at noen av de fem ”økologiske” konsesjonene tildeles.

Avsluttende merknader

NJFF vil presisere at vi primært ønsker at det ikke tildeles nye konsesjoner.

Dersom en til tross for de åpenbare miljøutfordringene med en økning i oppdrettvirksomheten velger å tildele flere konsesjoner, er det avgjørende at en tar de grep som må til for å få kontroll på de miljøproblemene den økte belastningen vil medføre.

NJFF mener også det er svært viktig at en unngår å etablere anlegg i nærhet av NLF og i tilknytning til NLV. Det er også viktig at en unngår å øke belastningen i de områdene som pr i dag sliter mest med de negative effektene næringen har på miljøet – særlig på Vestlandet, men også i andre områder. Her er situasjonen i praksis allerede ute av kontroll, og en må i det minste få kontroll og forbedre situasjonen her betydelig før en tillater nye anlegg.

Vennlig hilsen

NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND

Siri Parman
Fagleder

Øyvind Fjeldseth
Fiskekonsulent